

EŞCİNSEL ERKEKLERE YÖNELİK FİZİKSEL ŞİDDETİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Prof. Dr. M. Fatih YAVUZ¹, Psk. Nagihan DALKANAT¹, Uzm.Psk.Dr. Z. Belma GÖLGE¹, Psk. Selin MÜDERRİSOĞLU²

¹ İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, Cerrahpaşa İstanbul

² İstanbul Bilgi Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, İstanbul

Özet

Bu çalışma ile, erkek eşcinsellerin maruz kaldıkları fiziksel şiddetin sıklığını ve özelliklerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, maruz kalınan fiziksel şiddetin derecesi, şiddeti uygulayan kişinin/kişilerin özellikleri, şiddetin gerçekleştiği mekanlar ve şiddet mağdurunun duygusal tepkileri sorgulanmıştır. Veriler, çalışmaya katılan 100 heteroseksüel ve 100 homoseksüel erkekten oluşan örneklemden toplanmıştır. Erkek eşcinsellerin heteroseksüellere oranla daha yüksek oranda fiziksel şiddete maruz kaldıkları ve yaşanan şiddetin derecesinin daha ağır olduğu varsayılmıştır. Elde edilen sonuçlara bakıldığında, hem heteroseksüel hem de eşcinsel erkeklerin benzer oranlarda şiddete maruz kalmış oldukları ancak şiddeti uygulayanın özellikleri, şiddete maruz kalınan yaş dönemi, şiddetin gerçekleştiği mekan ve şiddetin derecesi gibi gruplar arası önemli farklılıklar tespit edilmiştir. Eşcinsel erkekler genellikle ağır derecede şiddete maruz kaldıklarını ve çoğunlukla şiddeti uygulayanın hiç tanımadıkları yabancılar olduğunu bildirirken, heteroseksüel erkekler şiddete genellikle aile içinde ve daha hafif derecede maruz kaldıklarını bildirmişlerdir.

Anahtar kelimeler: Eşcinsellik, fiziksel şiddet, nefret suçları

EVALUATION OF PHYSICAL VIOLENCE TOWARD HOMOSEXUAL MEN

Summary

The aim at the present study is to find out the prevalence and the features of the physical violence that homosexual men exposed to. The type and severity of physical violence, the characteristics of perpetrators, places of occurrence and the emotional responses of the victims have been investigated. The data was collected from a sample of 100 homosexual and 100 heterosexual men. It was predicted that homosexual men would have higher rates of violence victimization and they would be subjected to more severe forms of violence than heterosexual men. According to the results; although both groups had similarly high rates of being exposed to physical violence, some significant differences such as perpetrator characteristics, places of occurrence, the age periods and the severity of physical violence have been detected in the group of homosexual men. Homosexual victims reported being exposed to severe physical violence by strangers mostly in public settings whereas heterosexuals were exposed to physical violence by their parents mainly at home in milder forms.

Key words : Homosexuality, physical violence, hate crimes

Giriş ve Amaç

Son yıllarda sosyal bilimciler, bireylerin algılanan cinsel yönelimlerinden dolayı maruz kaldıkları şiddet ve bunun sonucunda yaşadıkları mağduriyet üzerinde hassasiyetle durmaktadırlar. Bu şiddet eylemleri bazı ülkelerde eşcinsellik karşıtı nefret suçları veya önyargı

suçları olarak nitelendirilmektedir (1,2,3,4). Betimleyici sıfatlar ülkeler arası farklılık gösterse de temel olarak varılan tanım; "bir bireyin algılanan ırk, din, dil, etnik durumundan veya cinsel yöneliminden dolayı şiddete maruz kalması" şeklindedir (5). Eşcinsel bireyler hayatlarının birçok alanında ayrımcılığa, şiddete maruz kalmaktadır (6). Çalışmalar Amerikalı kadın ve erkek eşcinsellerin cinsel yönelimlerinden dolayı yaşadıkları aşağılanma, taciz ve şiddeti ortaya koymaktadır (7,8). Son senelerde ise önyargıya bağlı şiddet içeren davranışlar daha sıklıkla meydana gelmekte ve bunun sonucunda erkek eşcinseller daha ağır mağduriyetler yaşamaktadır (9).

Kuehnle ve Sullivan (2001) çalışmalarında erkek eşcinsellerin kadın eşcinsellere oranla daha ağır ve daha sık şiddete maruz kaldıklarını göstermiştir (10). Eşcinsel erkeklere yaklaşımda da cinsiyetler arası farklılıklar öne çıkmaktadır. *Whitley ve Kite (1995)*'in çalışmasında heteroseksüel erkeklerin heteroseksüel kadınlara oranla eşcinsel erkeklere karşı daha fazla olumsuz tutum içinde oldukları saptanmıştır (11). Yapılan araştırmalar, genç heteroseksüel erkeklerin cinsel oryantasyona bağlı olarak meydana gelen şiddeti sosyal anlamda kabul edilir olarak algıladıkları ve bu tür şiddete karşı hoşgörü gösterdikleri yönündedir. Bunun yanı sıra şiddet uygulayan saldırganların şiddet uygulamayanlara oranla daha yüksek maskülen ideolojiye sahip oldukları belirlenmiştir (12).

Yapılan araştırmalarda nefrete bağlı suç mağduriyetinin büyük bir sosyal sorun olduğu, özellikle eşcinsel erkek ve kadınlar ve biseksüeller için sosyal bir tehdit oluşturduğu, çok sık yaşandığı, ancak diğer suçlara oranla adli makamlara bildirim oranlarının çok düşük olduğu görülmektedir (7,8,13,14). Bu tür suçların yaklaşık %90'ının gizli kaldığı saptanmıştır (13,15). *Berill ve Herek (1992)* bu saldırıların adli makamlara bildirilmeme nedenini bireylerin ikincil mağduriyet korkusuna bağlamaktadır. Saldırı sonrası kişi polis tarafından aşağılanma, ciddiye alınmama veya cinsel yöneliminin teşhir edilmesi gibi nedenlerle yeniden mağduriyet yaşayacağından korkmaktadır (15). Bir diğer bildirilmeme nedeni olarak da kurumlara karşı güvensizlik, olayın otoriteler tarafından ciddiye alınmayacağı veya olayın gerektiği şekilde takip edilmeyeceği inancı gösterilmektedir (1,13,16).

Son yıllarda sosyal bilimciler eşcinsellere yönelik uygulanan şiddet sıklığının yanı sıra bireylerin saldırı sonrası yaşadıkları olumsuz sonuçların da önemle üzerinde durmaya başlamışlardır. Ancak yayınlanan saldırı oranlarının gerçeği yansıtmakta yetersiz kalması, mağduriyetin psikolojik sonuçlarına dair bilgilerin de büyük oranda üstü kapalı kalmasına neden olmaktadır (17). Bu konuyu aydınlatmak amacıyla, eşcinsel karşıtı önyargılara, önyargının azınlık grup üzerindeki etkilerine ve yaşanan şiddet sonrası oluşan psikolojik travmaya yönelik çok yönlü araştırmalar başlatılmıştır. Önyargı kaynaklı saldırıya uğrayan yetişkin bireyler diğer şiddet mağdurları ile benzer psikolojik belirtiler gösterse de depresyon, anksiyete ve travma sonrası stres bozukluğu semptomlarının bu kişilerde daha yoğun yaşandığı bildirilmiştir (8).

Her ne kadar cinsel yönelime bağlı olarak meydana gelen şiddet son yıllarda ciddi bir sorun olarak ele alınmaya başlanmış olsa da henüz Türkiye için çok üzerinde durulmuş bir konu değildir ve buna bağlı olarak ulaşılabilir mevcut bilgi oldukça kısıtlıdır. Oysa ülkemizde de eşcinsel bireyler hayatlarının birçok alanında ayrımcılığa, fiziksel ve cinsel şiddete maruz kalmaktadır. Bu nedenle çalışmamızda eşcinsel erkeklerin yaşadıkları fiziksel şiddet ele alınarak saldırının özelliklerini ve mağdurda meydana gelen psikolojik etkilerini ortaya koymak amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Çalışma İstanbul Haydarpaşa Eğitim Hastanesi'ne başvuran ve kendilerini eşcinsel olarak tanımlayan 100 erkekten oluşan araştırma grubu ve sayı, yaş, cinsiyet ve eğitim açısından eşleştirilen ve kendilerini heteroseksüel olarak tanımlayan kontrol grubu ile gerçekleştirilmiştir. Eşcinsel erkeklerin yaş ortalaması 25.28 yaş (ss=6.32), heteroseksüel erkeklerin ise 27.42 yaş (ss=7.13) olarak hesaplanmıştır.

Veriler, Yavuz (2001) tarafından geliştirilmiş olan bir anket uygulaması ile elde edilmiştir. Anket, katılımcıların sosyodemografik özellikleri, şiddete maruz kalma deneyimleri, maruz kalınan şiddet ve derecesi, olay yeri, saldırganın yakınlık derecesi gibi saldırı karakteristikleri ve maruz kalınan şiddetin neden olduğu psikolojik etkilerin yer aldığı sorulardan oluşmaktadır.

Gönüllü katılımcılarla gerçekleştirilen çalışmada katılımcılara araştırma hakkında ve elde edilen verilerin gizliliği konusunda bilgi verildikten sonra kişilerin onamları alınmıştır. Çalışmada elde edilen verilerin öncelikle yüzde, ortalama ve standard sapma olarak tanımlayıcı bilgileri verilmiş daha sonra ki-kare yöntemi uygulanarak değişkenler arasındaki farklılık istatistiki olarak değerlendirilmiştir.

Bulgular

Örnekleme, yaşları 18 ile 48 yaş arasında değişiklik gösteren, yaş ortalaması 25.28 yaş (ss=6.32) olan 100 eşcinsel erkek ve yaşları 20 ile 50 yaş arasında değişiklik gösteren, yaş ortalaması 27.42 yaş (ss=7.13) olan 100 heteroseksüel erkekten oluşmaktadır. Kontrol grubunun % 45.0'ı (n=45) evli olduklarını bildirirken, eşcinsel grupta bu oran % 1.0 (n=1) olarak belirlenmiştir (X^2 : 54.66, df:1, $p<0.001$). Eğitim geçmişi açısından iki grup arasında istatistiksel olarak bir fark görülmemiş olup iki grubun da %69.0 (n:69) 'ının lise ve üniversite mezunu olduğu saptanmıştır. Eşcinsel grubun % 75.0'ı (n=75), kontrol grubunun % 98.0'ı (n=98) meslek sahibi olduklarını ve aktif olarak çalıştıklarını belirtmişlerdir (X^2 : 22.65, df:1, $p<0.001$). Aktif olarak çalışma hayatı olduğunu bildiren eşcinsel erkeklerin % 31.0'ının (n=23) seks işçisi olarak çalıştığı saptanmıştır. Eşcinsel grubun % 44.0'ı (n=44) aileleri ile, % 21.0'ı (n=21) arkadaşlarıyla, % 35.0'ı (n=35) yalnız yaşarken kontrol grubunun % 94.0'ı (n=94) aileleri ile %6.0'ı (n:6) yalnız yaşamaktadır (X^2 :60.0, df:2, $p<0.001$).

Eşcinsel katılımcıların %13.0'ının (n=13) sabıka kaydı mevcutken bu oran heteroseksüel grupta %1.0 (n=1) olarak saptanmıştır (X^2 : 11.06, df:1, $p<0.01$). Eşcinsellerin % 64.0'ı (n=64) alkol, %20.0'ı da madde kullandıklarını, %25.0'ı (n= 25) kendine zarar verici davranışlarda ve % 47.0'ı (n=47) daha önce intihar teşebbüsünde bulduklarını bildirmiştir. Heteroseksüel katılımcılarda ise alkol kullanımı % 31.0 (n=31), madde kullanımı % 4.0 olarak belirlenmiş ve grubun % 5.0'ının daha önce kendine zarar verici davranışlarda ve intihar teşebbüsünde bulunduğu saptanmıştır (Tablo 1).

Heteroseksüel erkeklerin %62.0'ı (n=62) ve eşcinsel erkeklerin % 78.0'ı (n=78) daha önce şiddete maruz kaldıklarını belirtmiştir. Maruz kalınan şiddetin türüne bakıldığında iki grup arasında anlamlı farklılıklar görülmektedir. Eşcinsel grubun %52.5'inde tekme, kaba dayak, cisim ile vurma, kesici alet ve ateşli silah kullanımı gibi şiddetin daha ciddi formları görülürken, tokat gibi şiddetin daha hafif türüne %30.8 oranında rastlanmıştır. Oysa heteroseksüel grupta bu oranlar sırasıyla % 28.5 ve %69.8'dir. Maruz kalınan şiddetin derecesi açısından yapılan değerlendirmeye göre heteroseksüel erkeklerin çoğunluğunun hafif derecede şiddete, eşcinsel erkeklerin çoğunluğunun ise orta ve ağır derecede şiddete maruz kaldığı belirlenmiş ve iki grup arasında anlamlı farklılık saptanmıştır (X^2 :10.90, df:2, $p<0.001$). Olay yeri incelendiğinde,

heteroseksüel erkeklerin çoğunlukla kendi evlerinde (%58.1), eşcinsel erkeklerin ise çoğunlukla kamusal alanda (%57.7) şiddete maruz kaldıkları görülmektedir. İssiz yerde meydana gelen şiddet olayları ise eşcinsel grupta çok daha fazladır (Tablo 2).

Eşcinsel erkeklerin %87.2'si (n=68) şiddete 14 yaş ve sonrasında maruz kaldıklarını belirtirken, heteroseksüel erkeklerin %66.1'i (n=41) şiddete 14 yaş öncesi maruz kaldıklarını bildirmiştir. Bu doğrultuda şiddete maruz kalınan yaş dönemi açısından gruplararası istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır ($X^2:43.7$, $df:2$, $p<0.001$) (Tablo 2).

Heteroseksüel erkeklerin % 90.3'ü (n= 56), eşcinsel erkeklerin % 98.7'si (n=77) erkekler tarafından şiddete maruz kaldıklarını ifade etmiştir ($X^2:5.13$, $df:1$, $p<0.05$). Eşcinsel grubun %62.8'inin yabancılar, heteroseksüel grubun %56.4'ünün aile üyesi tarafından şiddet gördükleri belirlenmiştir. Ayrıca homoseksüellerin 12.8'i sevgililerinden şiddet görürken heteroseksüellerde bu oran %1.6'dır (Tablo 2).

Maruz kalınan şiddeti polise bildirme oranı eşcinsel erkeklerde %10.2, heteroseksüel erkeklerde % 4.8 olarak saptanmış ve iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir. Heteroseksüel erkeklerde maruz kaldıkları şiddeti polise bildirimleri az olduğu gibi, çoğunluğu (%58.1) olayı hiç kimseye anlatmadığını belirtmiştir. Oysa eşcinsel erkeklerin çoğunluğu (% 65.3) şiddet olayını bir arkadaşıyla paylaştığını ifade etmiştir (Tablo 3).

İki grubun şiddetten etkilenme şekilleri karşılaştırıldığında farklı psikolojik etkilerin meydana geldiği görülmektedir. Mağduriyete bağlı olarak eşcinsel erkeklerin çoğunlukla korku ve çaresizlik hissettiği saptanmışken heteroseksüel erkeklerin yarıya yakını psikolojik olarak mağduriyetlerinden hiç etkilenmediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 1. Kendine Zarar Verme Davranışlarının Dağılımı

Örneklem Özellikleri	Mağdurun cinsel yönelimi			
	Eşcinsel		Heteroseksüel	
	N	%	N	%
Alkol Kullanımı				
Evet	64	64	31	31
Hayır	36	36	69	69
Toplam	100	100	100	100
$X^2: 21.84$ $p<0.001$				
Madde Kullanımı				
Evet	20	20	4	4
Hayır	80	80	96	96
Toplam	100	100	100	100
$X^2: 12.12$ $p<0.001$				
Kendine zarar verici davranışta bulunma				
Evet	25	25	5	5
Hayır	75	75	95	95
Toplam	100	100	100	100
$X^2: 15.69$ $p<0.001$				
İntihara Teşebbüs				
Var	47	47	5	5
Yok	53	53	95	95
Toplam	100	100	100	100
$X^2: 45.84$ $p<0.001$				

Tablo 2. Maruz Kalınan Şiddetin Özellikleri

	Eşcinsel		Heteroseksüel	
	N	%	N	%
Mağdurun cinsel yönelimi				
Maruz kaldığınız fiziksel şiddetin derecesi				
Hafif	26	33,3	44	70,9
Orta	36	46,2	14	22,6
Ağır	16	20,5	4	6,5
Toplam	78	100	62	100
Olay yeri				
Mağdurun evi	32	41	36	58,1
Sanığın evi	3	3,8	-	-
Tanıdık evi	5	6,4	1	1,6
Kamusal alan	45	57,7	15	24,1
Okul	4	5,1	12	19,4
İssız yer	15	19,2	1	1,6
Diğer	7	8,9	7	11,3
* Birden fazla seçenek işaretlendiği için istatistiksel değerlendirme yapılmamıştır.				
Fiziksel şiddete maruz kaldığınız yaş dönemi				
14 yaş öncesi	10	12,8	41	66,1
14-21 yaşları arasında	46	59,0	17	27,4
21 yaş ve sonrası	22	28,2	4	6,5
Toplam	78	100	62	100
Saldırgan ile mağdur arasındaki yakınlık				
Aile üyesi ⁽¹⁾	23	29,6	35	56,4
Yabancı	49	62,8	5	8,1
Akraba	7	9,0	6	9,7
Arkadaş	11	14,1	6	9,7
Partner	10	12,8	1	1,6
Diğer	6	7,7	18	29,0
⁽¹⁾ anne/baba, üvey anne/baba, kardeş				
* Birden fazla seçenek işaretlendiği için istatistiksel değerlendirme yapılmamıştır.				

Tablo 3; Mağdurun olaya verdiği tepkilerin dağılımı

	Homoseksüel		Heteroseksüel	
	N	%	N	%
Yaşadığınız şiddet sonrası neler hissettiniz?				
Hiç etkilenmedim	5	6.4	30	48.4
Çok korktum	45	57.7	11	17.7
Çok utandım	5	6.4	2	3.2
Çaresiz hissettim	30	38.5	5	8.1
Çok üzüldüm	19	24.4	11	17.7
Suçluluk hissettim	5	6.4	4	6.5
Tedavi gerektirecek kadar etkilendim	15	19.2	2	3.2
* Birden fazla seçenek işaretlendiği için istatistiksel değerlendirme yapılmamıştır.				
Yaşadığınız şiddet olayını kimseyle paylaştınız mı?				
Arkadaşımle	51	65.3	20	32.2
Ailemle	9	11.5	9	14.5
Öğretmenimle	1	1.3	-	-
Hiç kimseyle	19	24.3	36	58.1

Tartışma ve Sonuç

Çeşitli formlarda görülen şiddetin günümüzde sıklıkla yaşanıyor olması bireysel ve toplumsal ruh sağlığı açısından ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. Eşcinsellere yönelik şiddet her ne kadar gizli kalsa da yapılan anket çalışmaları direkt bireylerin cinsel yönelimleriyle ilişkili şiddetin sıklıkla yaşandığını göstermektedir (18). Bu çalışma ile de erkek eşcinsellerin cinsel yönelimleri nedeniyle yaşadıkları şiddetin sıklığı ve derecesini ve yaşanan mağduriyetin birey üzerindeki etkilerini ortaya koyabilmek amaçlanmıştır.

Araştırma ve kontrol grubunun çoğunluğunu, yirmili yaşlarda ve yüksek eğitimli erkekler oluşturmaktadır. İki grubun yaş ve eğitim durumu açısından benzerlik göstermesi diğer değişkenler açısından gruplar arasındaki farklılığı sınımamızı kolaylaştırmıştır. Çalışmamızda eşcinsel erkeklerin heteroseksüel erkelere oranla daha yüksek oranda ailelerinden ayrı yaşadıkları, alkol ve madde kullandıkları, suç geçmişlerinin olduğu, kendilerine zarar verici davranışlarda ve intihar teşebbüsünde buldukları saptanmıştır. Literatürde toplum baskısı ve sosyal etiketlenme nedeniyle yakın çevre ve ilişkilerinde sorun yaşayan erkek eşcinsellerin çoğu zaman evden kaçma, yasalara karşı çıkma, alkol ve madde kullanımı veya intihara teşebbüs etme gibi çeşitli zarar verici davranışlarda buldukları belirtilmiştir (19).

Çalışmanın bulguları eşcinsel ve heteroseksüel erkeklerin şiddete maruz kalma oranlarının benzerlik gösterdiğini ortaya koysa da, şiddetin türü, derecesi, şiddete maruz kalınan yaş dönemi, saldırgan ve mağdur arasındaki yakınlık gibi şiddetin özellikleri ve mağduriyet sonrası yaşananlar açısından anlamlı farklılıklar saptanmıştır. Önemli farklılıklardan biri şiddete maruz kalınan yaş dönemidir. Eşcinsel erkeklerin şiddete ergenlik dönemi ve sonrasında maruz kaldıkları görülürken, heteroseksüel erkeklerin şiddeti ergenlik dönemi öncesinde yaşadıkları saptanmıştır.

Şiddet uygulayan kişilerin genellikle erkek olması her iki grup açısından da benzerlik göstermektedir. Bu benzerliğin aksine şiddet heteroseksüel erkeklere çoğunlukla babaları veya tanıdık erkekler tarafından uygulanırken, eşcinsel erkekler için şiddeti uygulayan erkek genellikle yabancı kişilerdir.

Gruplar arasında olay yeri açısından da farklılık görülmüştür. Heteroseksüel erkekler şiddeti genellikle kendi evlerinde yaşadığını belirtirken, eşcinsel erkekler tarafından olay yeri genellikle kamusal alan olarak belirtilmiştir. Saldırı yeri olarak ıssız yerler de eşcinsel erkekler arasında çok daha fazla belirtilmiştir. *Aurand ve arkadaşları (1985)* ile *Comstock (1989)* eşcinsel erkeklerin çoğunlukla halka açık ve hatta eşcinsel bölgesi olarak tanımlanmış alanlarda şiddete maruz kaldıklarını ifade etmektedir (20,21). Gruplar arasındaki bir diğer farklılık yaşanan şiddetin türü ve derecesidir. Heteroseksüel erkekler tokat gibi daha hafif derecede şiddete maruz kalırken, homoseksüel erkeklerin şiddetin daha ciddi formlarına ve orta ve ağır derecede şiddete maruz kaldıkları görülmüştür. Türkiye’de yapılan bir araştırmada 200 eşcinsel erkekten 117’sinin yaşamlarının bir döneminde en az iki kez cinsel yönelimlerinden dolayı şiddete maruz kaldıkları saptanmış ve şiddet yaşayanların çoğunluğunun saldırganı tanımadığı ve tanıyanlarında başlarına daha fazla bir şey gelmesin diye olayı kapatmak zorunda kaldıkları tespit edilmiştir (22).

Mağduriyet sonrası yaşananlar değerlendirildiğinde, heteroseksüel erkeklerin şiddet olayını çoğunlukla kimseyle paylaşmadığı, çok azının arkadaşlarıyla paylaştıkları saptanmıştır, polise bildirme oranı ise yok denecek kadar azdır. Eşcinsel erkeklerin ise çoğunlukla şiddet olayını yakın arkadaşlarıyla paylaştığı ve nadiren polise bildirdikleri görülmüştür. Kadın ve erkek eşcinsellerin maruz kaldıkları şiddet sonucunda yardım talep etmedeki isteksizliklerinin başlıca nedeni homofobi ile karşı karşıya gelme korkularıdır. Bir diğer ana neden ise karşılarında bu hizmeti verecek kişilerin heteroseksüel erkek ve kadın olacağı gerçeğidir (23). Çalışmamızda her iki grupta da polise bildirim az oranda saptanma nedenleri birbirinden farklıdır. Heteroseksüel erkekler sıklıkla 14 yaş öncesi ve ebeveynleri tarafından şiddete maruz kalmalarından dolayı polise bildirmezken eşcinsel erkeklerde bunun nedeni karşılaşacağı ayrımcı tutumlar, cinsel yöneliminin sorgulanması ya da polise güvenmeme gibi nedenlerdir. Polise nadiren bildirilmesi, çoğunlukla toplumsal açıdan büyük önem taşıyan benzeri mağduriyetlerin ortaya çıkmasına engel olmanın yanı sıra alan çalışmaları açısından da kısıtlılık yaratmaktadır.

Gruplar arası diğer bir farklılık ise mağdurların olaya vermiş oldukları psikolojik tepkilerdir. Heteroseksüel erkeklerin şiddet olaylarından psikolojik olarak daha az etkilendikleri ve çoğunlukla olaya karşı duygusal bir tepki geliştirmedikleri görülürken eşcinsel erkeklerin mağduriyeti takiben korku, çaresizlik ve benzeri duygusal tepkiler hissettikleri saptanmıştır. Bu bulguya ek olarak eşcinsel erkeklerin % 19’unun tıbbi müdahale gerektirecek derecede yoğun duygusal tepkiler geliştirdikleri anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak heteroseksüel ve eşcinsel erkeklerin fiziksel şiddete maruz kalma oranları açısından birbirine yakın sonuçlar bulunurken saldırı özellikleri açısından farklılıklar belirlenmiştir. Eşcinsel erkeklerin çoğunlukla ergenlik dönemi ve sonrasında, yabancılar tarafından, kamuya açık alanlarda, orta ve ağır şiddette saldırıya maruz kaldıkları saptanmıştır. Her ne kadar katılımcılar yaşadıkları şiddet nedenini cinsel yönelimleri olarak ifade etmeseler de, saldırı özelliklerine ait bulgular ve üçte birinin seks işçisi olarak çalışmaları yaşadıkları fiziksel şiddet nedenini cinsel yönelimlerinden kaynaklandığını düşündürmektedir.

Kaynaklar

1. Comstock G.D. *Violence against lesbians and gay men*. New York : Columbia University Pres, 1991.
2. Herek G.M. ve Berrill K.T. *Hate crimes : Confronting violence against lesbians and gay men*. Newbury Park, CA: Sage, 1992a.
3. Jenness V. Social movement growth, domain expansion, and framing processes : The gay / lesbian movement and violence against gays and lesbians as a social problem. *Social Problems*, 1995; 42: 145-170.
4. Jenness V. ve Broad K. *Hate crimes : New social movements and the politics of violence*. New York : Aldine de Gruyter, 1997.
5. Wang L. *Hate Crime Laws*. New York : Clark, Boardman , Callagan, 1994.
6. Herek G.M. ve Berrill K.T. Violence against lesbians and gay men. *Issues for research, practice and policy*. 1990, (Special Issue).
7. Berrill K.T. Antigay violence and victimization in the United States : An overview içinde G.M. Herek ve K.T. Berill (Eds.), *Hate Crimes : Confronting violence against lesbians and gay men* (pp. 19-45). Newbury Park, CA: Sage, 1992.
8. Herek G.M., Gillis J.R.ve Cogan, J.C. Psychological sequelae of hate crime victimization among lesbian, gay and bisexual adults. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 1999; 67: 945-951.
9. Barnes A.ve Ephross, P.H. The impact of hate violence on victims: Emotional and behavioral responses to attacks. *Social Work*, 1994; 39: 247-252.
10. Kuehnle K. ve Sullivan, A. Patterns of Anti-Gay Violence : An Analysis of incident characteristics and victim reporting. *Journal of Interpersonal Violence*, 2001; 16: 928-943.
11. Whitley B.E. ve Kite M.E. Sex differences in Attitudes toward homosexuality: A comment on Oliver and Hyde (1993). *Psychological Bulletin*, 1995; 117, 146-154.
12. Franklin K. Antigay behaviors among young adults. *Journal of Interpersonal Violence*, 2000; 15: 339-363.
13. Herek G.M. Hate crimes against lesbians and gay men: Issues for research and policy. *American Psychologist*, 1989; 44: 948-955
14. Pilkington N.W. ve D'Augelli A.R. Victimization of lesbian, gay and bisexual youth in community settings. *Journal of Community Psychology*, 1995; 23: 34-56.
15. Berrill K. ve Herek, G.M. Primary and Secondary victimization in anti-gay hate crimes. içinde G. Herek ve K. Berrill (Eds.), *Hate crimes* Thousand Oaks, CA: Sage, 1992: 289-305.
16. Berk R.A., Boyd E.A. ve Hamner K.M. "Thinking more clearly about hate motivated crimes" pp. 123-143 in Herek, G.M., & Berrill, K.T. *Hate Crimes : confronting violence against lesbians and gay men* . New Bury Park, CA. : Sage, 1992.
17. Herek G.M. ve Gillis R. Hate crime victimization among lesbian, gay and bisexual adults. *Journal of Interpersonal Violence*, 1997; 12: 195-216.
18. Fassinger R The hidden minority; Issues and challenges in working with lesbian women and gay men. *Counseling Psychologist*, 1991; 19: 157-176.
19. Kilpatrick D.G., Best C.L., Veronen L.J., Amick A.E., Villeponteaux L.A., ve Ruff G.A. Mental health correlates of criminal victimization : A random community survey. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 1985; 53: 866-873.
20. Aurand S.K., Adessa R.ve Bush, C. *Violence and discrimination against Philadelphia lesbian and gay people*. Philadelphia : Philadelphia Lesbian and Gay Task Force Report, 1985.
21. Comstock G.D. Victims of anti-gay lesbian violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 1989; 4: 101-106.
22. Yılmaz AK. Erkek ve kadınlarda Eşcinsellik, Özgür Yayınevi, 1998; 222-223, İstanbul.
23. The National Coalition of Anti Violence Programs (NCAVP) Annual Report on Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender Domestic Violence, 1998.

İletişim Adresi: Prof. Dr. M. Fatih Yavuz
İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü,
34098, Cerrahpaşa, İstanbul
e-mail: fyavuz@istanbul.edu.tr